

Sygn. akt XIII U 2133/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Małgorzata Kornaszewska-Kostaniak
Protokolant:	sekr. sądowy Michał Szmajser

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2020 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy W. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

o podjęcie wypłaty emerytury

na skutek odwołania W. N. i skargi na bezczynność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

1. zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. do podjęcia od dnia 1 marca 2019 r. wypłaty emerytury ustalonej W. N. nr świadczenia (...);
2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie;
3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz W. N. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygnatura akt **XIII U 2133/19**

UZASADNIENIE

Odwołaniem z 17 lipca 2019 r. W. N. wniósł o orzeczenie co do istoty sprawy i wznowienie, podjęcie przez organ emerytalno – rentowy wypłaty emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, iż 29 marca 2019 r. złożył wniosek o wznowienie wypłaty zawieszony emerytury, czego organ nie uczynił z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia, jednakże nie wydał w tym zakresie żadnej decyzji a jedynie o tym poinformował pismem z 13 czerwca 2019 r. Nadto odwołujący wskazał, iż zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy o emeryturach wojskowych prawo do zaopatrzenia emerytalnego organ ustala w formie decyzji. Mając powyższe na względzie, w jego ocenie organ rentowy zobowiązany był do wydania decyzji w tym przedmiocie. (odwołanie k. 3-5v. a.s.)

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania wskazując, iż stanowisko organu jest prawnie i faktycznie uzasadnione. W uzasadnieniu organ wskazał, iż wypłata świadczenia emerytalnego została zawieszona z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia zgodnie z treścią art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Nadto organ

podniósł, iż poinformował odwołującego, że świadczenie przyznane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych nadal będzie zawieszane. (odpowiedź na odwołanie k. 8-8v. a.s.)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W. N. (ur. (...)) uprawniony jest do emerytury wojskowej. Decyzją z 09 marca 2018 r. nr (...) Dyrektor Bura Emerytalnego w W. dokonał waloryzacji emerytury wojskowej. Aktualnie przyznana kwota emerytury wojskowej wynosi (...) zł brutto. (dowód: kopia decyzji z 09.03.2018 r. k. 15 a.s.)

01 sierpnia 2018 r. W. N. złożył wniosek o przyznanie emerytury powszechnej. (dowód: wniosek k. 1 i n. a.r.)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. decyzją z 06 listopada 2018 r. znak (...) przyznał W. N. prawo do emerytury powszechnej. Jednakże prawo do zostało zawieszane z powodu zbiegu z pobieraniem emerytury z Wojskowego Biura Emerytalnego. (dowód: decyzja z 06.11.2018 r. k. 56 a.r.)

Kolejną decyzją z 18 grudnia 2018 r. (...) organ rentowy, rozpoznając wniosek W. N. z 30 listopada 2018 r. przeliczył emeryturę powszechną. Świadczenie zostało ponownie zawieszane z uwagi na przyznaną emeryturę wojskową. (dowód: decyzja z 18.12.2018 r. k. 67 a.r.)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. decyzją z 26 marca 2019 r. (...) po raz kolejny przeliczył emeryturę W. N., w dalszym ciągu zawieszając jej wypłatę z uwagi na pobieranie emerytury wojskowej. (dowód: decyzja z 26 marca 2019 r. k. 76 a.r.)

Pismem z 29 marca 2019 r. W. N. wniósł o podjęcie wypłaty świadczenia emerytalnego przyznanego w sprawie (...) i wyrównanie świadczenia od 1 sierpnia 2018 r. (dowód: pismo k. 79 a.r.).

Organ emerytalno -rentowy nie wydał decyzji w przedmiocie podjęcia wypłaty świadczenia i jego wyrównania.

W dniu 22 lipca 2019 r. odwołujący ponowił wniosek o przeliczenie świadczenia i o podjęcie jego wypłaty, powołując się na uprzednio złożony wniosek z 29 marca 2019 r. i wskazując na uchwałę Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2019r. sygn.. akt I UK 426/17 (k 90 a. r. wniosek).

Organ rentowy decyzją z 31 lipca 2019 r. (...) po rozpatrzeniu wniosku odwołującego z 22 lipca 2019 r.. ponownie dokonał przeliczenia emerytury od dnia 1 lipca 2019 r. Organ nadal nie wydał decyzji w przedmiocie wypłaty świadczenia i wskazał, że emerytura ustalono przedmiotowa decyzją zostaje zawieszona z racji tego, że jest świadczeniem mniej korzystnym w stosunku do pobieranej emerytury wojskowej. Nadto poinformowano odwołującego, że jego odwołanie z 29 marca 2019 r. zostało skierowane do wydziału obsługi prawnej. (dowód: decyzja z 31.07.2019 r. k. 94 a.r.)

Bezsporne ,że do wyliczenia dla W. N. emerytury wojskowej przyjęto wyłącznie okresy jego służby wojskowej od 3 stycznia 1968r. do 4 stycznia 1987r. a nie uwzględniono w wysokości naliczonego świadczenia okresów pracy cywilnej po zakończeniu służby wojskowej.

W. N. po zakończeniu służby wojskowej przez prawie 28 lat zatrudniony był jako (...) w (...) od 5 stycznia 1987 r. do 31 grudnia 2012 r .oraz u innych pracodawców
(dowód decyzja o ustaleniu emerytury wojskowej k 27 a.s., zeznania ubezpieczonego, świadectwo pracy k 9 a. e.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych w aktach dokumentów, aktach rentowych oraz zeznaniach odwołującego. W ocenie Sądu dokumenty te są autentyczne, a ich treść nie budzi wątpliwości. Treść tych dokumentów nie była także negowana przez żadną ze stron. Zeznania odwołującego Sąd obdarzył walorem wiarygodności jako, że nie budziły wątpliwości.

Sąd zważył, co następuje.

Stan faktyczny niniejszej sprawy był w całości między stronami niesporny, bowiem zaistniały spór miał wyłącznie charakter prawny. Ubezpieczony domagał się bowiem przyznania prawa do wypłaty dwóch emerytur jednocześnie to jest emerytury wojskowej i powszechnej oraz wypłaty wyrównania świadczenia a nadto uznania, iż organ rentowy dopuścił się bezczynności w związku z niewydaniem w tym przedmiocie decyzji.

Na wstępie rozważań wskazać należy, iż zgodnie art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: EmRentyFUSU Dz.U. 2020. poz 53 tekst. jednolity)), w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

W myśl art. 95 ust. 2, przepis ust. 1 EmRentyFUSU, stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 18e ustawy z 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Podkreślić należy, iż art. 2 EmRentyFUSU umożliwia emerytowanym żołnierzom zawodowym i funkcjonariuszom służb mundurowych nabycie prawa do emerytury z powszechnego systemu emerytalnego, po spełnieniu jego ustawowych przesłanek.

Zgodnie z art. 5 ust. 2a EmRentyFUSU w przypadku sprzężenia tego prawa nie tylko z wiekiem emerytalnym, ale także z posiadaniem wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych (przy emeryturze z systemu zdefiniowanego świadczenia), w stażu emerytalnym nie uwzględnia się okresów służby wojskowej oraz służby w formacjach „mundurowych”, jeżeli z tego tytułu ustalono prawo do świadczeń pieniężnych określonych w ustawach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy służb mundurowych.

Identyczne rozwiązanie zostało przyjęte w przypadku emerytury z systemu zdefiniowanej składki przewidzianej dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. i niepowiązanej z posiadaniem wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych, gdyż o prawie do niej decyduje wyłącznie wiek emerytalny i zgromadzony kapitał składkowy pochodzący z „cywilnego” okresu ubezpieczenia (nie dotyczy to zwolnionych ze służby żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy służb mundurowych, którzy nie mają ustalonego prawa do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób lub którzy prawo to utracili).

Podkreślić należy, iż z uwagi na uwarunkowania wiekowe, żołnierzom, którzy zostali przyjęci do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., emerytura obliczana jest na podstawie kapitału składkowego.

Jednakże niezależnie od daty przyjęcia do służby (i niezależnie od rodzaju emerytury) emeryt wojskowy nie może mieć uwzględnionego okresu służby wojskowej w emeryturze z powszechnego systemu emerytalnego. Sytuacja żołnierzy przyjętych do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. i przed tym dniem ukształtowana jest jednakowo. Inaczej natomiast rzecz się przedstawia w aspekcie wpływu „cywilnych” okresów stażu emerytalnego na prawo i wysokość świadczeń wojskowych.

Do wysługi emerytalnej żołnierza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., zalicza się (z urzędu) posiadane przed przyjęciem do służby okresy składkowe i nieskładkowe w rozumieniu ustawy emerytalnej (art. 16 ust. 1 w związku z art. 15 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych).

Okresy te uwzględnia się w ten sposób, że emerytura wojskowa wzrasta o 2,6 % podstawy wymiaru za nie więcej niż 3 lata okresów składkowych poprzedzających służbę (a o 1,3 % za każdy następny rok i 0,7 % za każdy rok okresów nieskładkowych poprzedzających służbę).

Tak ustalona emerytura podlega (na wiosęć) zwiększeniu - w wyniku doliczenia okresów przypadających po zwolnieniu ze służby - o 1,3 % podstawy wymiaru za każdy rok zatrudnienia przed dniem 1 stycznia 1999 r. w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy oraz za każdy rok okresów opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po dniu 31 grudnia 1998 r. lub za okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia - pod warunkiem, że emerytura ta wynosi mniej niż 75 % podstawy jej wymiaru i emeryt ukończył 50/55 lat życia albo stał się inwalidą (art. 14 ust. 1 - 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych).

Natomiast prawo i wysokość emerytury żołnierzy, którzy zostali przyjęci do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., uzależnia się wyłącznie od okresów służby wojskowej, co wynika z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych.

W konkluzji, żołnierz, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., może – w świadczeniu wojskowym - korzystać z „cywilnej” wysługi emerytalnej, natomiast przyjęty do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. nie ma takiego uprawnienia.

Prima facie wskazana wyżej różnica (mniej korzystne zasady obliczania emerytury dla żołnierzy przyjętych do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r.) mogłaby uzasadniać taki kierunek interpretacji art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, z którego wynikałoby, że o prawie do pobierania dwóch emerytur decyduje data przyjęcia do służby.

Oznaczałoby to, że użyte w ust. 2. tego artykułu sformułowanie „emerytura (...) według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych” oznacza emeryturę przyznaną na podstawie tych przepisów, a w konsekwencji, że prawo do pobierania dwóch emerytur mają wyłącznie żołnierze, którzy zostali przyjęci do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r.

Nie można jednakże nie zauważyć, że nie wszyscy żołnierze, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., mogą faktycznie zrealizować uprawnienie do wykorzystania „cywilnej” wysługi emerytalnej. Wystarczy bowiem odpowiednio długa służba i wzrosty emerytury z tytułu szczególnych właściwości służby (art. 15 ust. 2 i 3) lub z tytułu inwalidztwa wojskowego (art. 15 ust. 4), aby - przy spłaszczeniu podstawy wymiaru emerytury wojskowej do maksymalnie 75 % (art. 18 ust. 1) - „cywilne” okresy ubezpieczenia w żaden sposób nie zwiększały świadczenia.

W takim przypadku emeryt wojskowy, niezależnie od swojej woli, nie ma prawnej możliwości skonsumowania żadnego „cywilnego” okresu ubezpieczenia w wojskowej emeryturze. Podobnie rzecz się ma w przypadku tego rodzaju okresów poprzedzających służbę, krótszych niż rok (art. 15 ust. 1 pkt 2-4).

W opisanych uwarunkowaniach emeryt wojskowy pozostaje w sytuacji identycznej jak żołnierz, który rozpoczął służbę po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. – jego emerytura jest obliczana wyłącznie w oparciu o wojskowy staż emerytalny.

Kryterium, które niewątpliwie zadecydowało o uprzywilejowaniu (polegającym na pobieraniu dwóch świadczeń) żołnierzy, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., to brak możliwości uwzględniania w wojskowej emeryturze jakiegokolwiek okresu „cywilnego” stażu emerytalnego. Kryterium to jednocześnie określa krąg podmiotów charakteryzujących się tą samą istotną cechą relewantną. Do tej grupy należą emeryci wojskowi, których wypracowane okresy składkowe i nieskładkowe nie miały żadnego wpływu na wysokość emerytury wojskowej, do nich zaś należą wszyscy żołnierze, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. oraz niektórzy żołnierze, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r.

Wskazać należy, iż taki kierunek wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, z którego wynika, że użyte w ust. 2. tego artykułu sformułowanie „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych” oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej, co z kolei uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie. Zatem o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego.

Przy czym ten „brak możliwości” nie występuje wtedy, gdy emeryt wojskowy nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie po zwolnieniu ze służby wojskowej okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75 %. Wspólnym bowiem mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa niepozwalające na wykorzystanie stażu „cywilnego” w emeryturze wojskowej, a nie wybór emeryta wojskowego.

W rezultacie rację ma odwołujący, że organ poprzez brak podjęcia wypłaty emerytury cywilnej naruszył art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy. Dodać też trzeba, że nie może być mowy o nierównym traktowaniu ubezpieczonych pobierających emeryturę wojskową względem pozostałych ubezpieczonych. Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 17 lutego 2010 r. sygn. akt. II UZP 10/09 (opubl.OSNP 2010/17-18/215, Prok.i Pr.-wkł. 2011/1/42, Biul.SN 2010/2/21-22, M.P.Pr. 2010/12/661-663) stwierdził, że „ Przepis art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.), w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej art. 2 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 8, poz. 38), nie wyłączał nabycia prawa do emerytury z ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez żołnierza zawodowego, jeżeli okresy składkowe, o których mowa w tym przepisie, nie zostały uwzględnione przy obliczeniu emerytury żołnierza zawodowego”.

Nadto SN w wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r. sygn. akt I UK 426/179 opubl. OSNP 2019/9/114 wskazał, że „ O zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu "cywilnego" stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej (art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1076), OSNP 2019/9/114.

Sytuacja opisana w przywołanym wyroku zaistniała w odniesieniu do ubezpieczonego, co skutkowało o pozytywnym rozstrzygnięciu o jego żądaniu przez sąd.

Mając powyższe na względzie Sąd, na podstawie art. 477⁹ § 4 k.p.c. zobowiązał organ rentowy do podjęcia od dnia 1 marca 2019 r. wypłaty emerytury ustalonej W. N. decyzją nr (...) to jest od dnia pierwszego miesiąca, w którym odwołujący złożył wniosek w przedmiocie przeliczenia i podjęcia wypłaty emerytury.

Wniosek taki wpłynął do organu w dniu 29 marca 2019 r. (vide k 78 i 79 akt organu.

Bezsporne, że organ emerytalno – rentowy do daty zamknięcia rozprawy w niniejszym postępowaniu nie wydał rozstrzygnięcia ani negatywnego, ani pozytywnego w zakresie wypłaty emerytury z systemu powszechnego ani w przedmiocie wyrównania świadczenia od 1 sierpnia 2018 r. na skutek wniosku złożonego 29 marca 2019 r. Zgodnie z art.477⁹ kodeksu postępowania cywilnego § 1. Odwołania od decyzji organów rentowych lub orzeczeń wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności wnoszą się na piśmie do organu lub zespołu, który wydał decyzję lub orzeczenie, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ lub zespół, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji lub orzeczenia.

§ 4. Jeżeli organ rentowy lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności nie wydał decyzji lub orzeczenia w terminie dwóch miesięcy od dnia zgłoszenia roszczenia w sposób przepisany, odwołanie można wnieść w każdym czasie po upływie tego terminu.

Sąd oddalił żądanie zawarte w odwołaniu w pozostałym zakresie to jest w zakresie podjęcia wypłaty świadczenia emerytalnego z wyrównaniem od 1 sierpnia 2018 r., gdyż w świetle przepisów obowiązującego prawa, nie było możliwe podjęcie przez organ wypłaty świadczenia za okres wcześniejszy niż od daty wniosku. Stosownie bowiem do art. 129. 1. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2.

2. W razie zgłoszenia wniosku o rentę rodzinną w miesiącu przypadającym bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć ubezpieczonego, emeryta lub rencisty, rentę rodzinną wypłaca się od dnia śmierci, nie wcześniej jednak niż od dnia spełnienia warunków do renty przez uprawnionych członków rodziny.

O kosztach postępowania orzeczono w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 98 k.p.c., stosownie do § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2017 r. poz. 1797), zasądając od organu rentowego jako strony przegrywającej spór na rzecz W. N. kwotę 180 zł., tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Małgorzata Kornaszewska-Kostaniak

Zarządzenie: (...)